

foto: A. Anđić

Klasne obrazovne razlike

Oko 60,5 odsto ovdašnjih mladih zadržava isti nivo obrazovanja kao i njihovi roditelji. Radnici u Srbiji sve manje školuju svoju decu, a 40 odsto fakultetski obrazovanih dolazi iz najviših slojeva društva. Po obrazovnoj strukturi, među radno sposobnim stanovništvom u Srbiji najmanje je baš tih sa fakultetom – 7,5 odsto, i višom školom – 6,5 odsto. Najviše je onih sa srednjom školom – 54 odsto, a odmah

za njima nekvalifikovanih – 32 odsto. Zbirno, “srednjoškolača” i onih bez kvalifikacija u Srbiji je čitavih 86 odsto. Čak 61 procenat Roma koji žive u Srbiji nema ni osnovnu školu, dok je visokoobrazovano tek 0,3 odsto. O statistici, tome kako se odražava na realnu obrazovnu politiku, o mogućim rešenjima i prognozama, čitajte na stranicama ovog broja “Obrazovanja za XXI vek”.

Nasilje na internetu

Kako zaštititi digitalne urođenike

Zbog nepostojanja institucionalne prevencije nasilja u sferi tzv. virtuelnog sveta, ali i zbog neiskustva i neinformisanosti roditelja o rizicima, današnjim osnovcima i srednjoškolcima nisu strani susreti sa potpuno nepoznatim osobama koje su prethodno upoznali na nekoj od društvenih mreža

“**D**a li razumete ovaj jezik? Znete li šta predstavljaju ovi simboli?”, pitala je okupljene nastavnike i direktore osnovnih i srednjih škola Dubravka Kuzmanović sa Instituta za psihologiju. Na prezentaciji pored nje su se nalazili najrazličitiji “smajlići”. “Ovo je jezik današnjih mladih. To je digitalni jezik kompjutera, interneta, igrica... Digitalnim jezikom govore digitalni urođenici. Svi vi koji ste rođeni pre osamdesetih ste digitalni imigranti”. Ovako je počelo predstavljanje istraživanja o prisutnosti digitalnog nasilja u osnovnim i srednjim školama u Srbiji koje su sredinom decembra izradili UNICEF Srbija i Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, uz podršku Telenor fondacije.

Pod digitalnim nasiljem se podrazumevaju svi slučajevi u kojima neko koristi elektronske uređaje (mobilni telefon, računar, kameru...) i internet da bi nekoga namerno uplašio, uvredio, ponizio ili ga na neki drugi način povredio. Digitalnim nasiljem se ne smatraju slučajno, nenamerno nanošenje štete i povređivanje, kao ni prijateljska zadirkivanja i prepirke preko telefona ili interneta.

Oblici digitalnog nasilja mogu biti slanje SMS poruka uvredljivog ili pretećeg sadržaja, uznemiravanje telefonskim pozivima (lažno predstavljanje, ćutanje, vređanje, pretnje i sl.), snimanje mobilnim telefonom ili kamerom, prosleđivanje i stavljanje snimaka na internet, uznemiravanje mejlovima, različiti vidovi uznemiravanja na društvenim mrežama na

internetu... Za razliku od klasičnog nasilja, digitalno nasilnicima pruža – anonimnost. Žrtve mogu trpeti veliku štetu, a da pritom nemaju mogućnost da se zaštite ili odbrane. Informacije plasirane putem digitalnih medija se jako brzo šire.

Cilj ovog istraživanja jeste sticanje uvida u načine na koje učenici koriste digitalnu tehnologiju i potencijalne rizike kojima su pritom izloženi. Rezultati istraživanja trebalo bi da posluže kao osnov za prevenciju i sprečavanje zloupotrebe digitalnih medija i za jačanje kapaciteta škola za borbu s digitalnim nasiljem.

Istraživanje nasilja na internetu u osnovnim i srednjim školama u Srbiji sprovedeno je tokom novembra 2012. godine među 3784 učenika iz 34 škole (17 osnovnih i 17 srednjih) na teritoriji

Srbije. Sprovedeno je u okviru programa “Škola bez nasilja”, a upitnike koje su učenici, nastavnici i roditelji popunjavali su sačinili stručnjaci sa Instituta za psihologiju Filozofskog fakulteta u Beogradu.

REZULTATI: Što se tiče dostupnosti digitalnog sveta učenicima, istraživanje je pokazalo da mobilni telefon poseduje 84 odsto učenika (polovina preko njih može da pristupi internetu). U starijim razredima osnovne škole i u srednjim školama skoro svi imaju telefone. Četvrtaci u proseku razmene sedam SMS poruka dnevno. Profile na društvenim mrežama (pre svega, Fejsbuku, ređe Tviteru) ima 46 odsto četvrtaka.

Taj broj kod starijih osnovaca (šesti i osmi razred) iznosi 65 odsto, a kod srednjoškolaca – 80 odsto. Osim Fejsbuka koriste se i Ask.fm, Form,

Izlaganje rizicima na internetu

	Nikad	1–2 puta	3–5 puta	više od 5 puta
Davao/la lične podatke osobama koje ne poznaješ lično i koje nisi uživo sreo/la	83%	12%	3%	2%
Ostavlja/la lične podatke na profilima ili blogovima	65%	22%	5%	8%
Odgovara/la na poruke nepoznatih osoba koje hoće da uspostave kontakt sa tobom	63%	22%	6%	9%
Na društvenim mrežama prihvatao/la poziv za prijateljstvo od osoba koje ne poznaješ lično i koje nisi uživo sreo/la	42%	22%	13%	23%
Komunicirao/la putem četa sa osobama koje ne poznaješ	58%	19%	8%	15%
Prihvatio/la sastanke sa osobama koje si upoznao/la preko interneta	89%	7%	2%	2%

Škola bez nasilja

Sredinom decembra, u Beogradu je održana IV konferencija Mreže škola bez nasilja. Ovaj projekat je u Srbiji započeo UNICEF Srbija u školskoj 2005/06. godini i do sada je realizovan u 251 školi – 20 odsto svih škola i 220.000 učenika.

Tog 13. decembra još 24 škole su dobile plakete povodom završetka obuke za nastavak samostalnog rada na prevenciji nasilja nad učenicima. “Ove plakete koje su škole dobile ne znače da nasilja nema, da ono ne postoji, da se neće dogoditi, ali znači da su škole na dobrom putu da razviju odgovarajuće mehanizme za prevenciju i zaštitu od nasilja. Ne očekujem da škole same rešavaju problem nasilja, ali treba da budu ključni nosilac koji u prevenciji i intervenciji povezuje sve ostale koji su u vezi sa radom u školi”, rekao je tim povodom ministar prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Žarko Obradović. Od ove godine program “Škola bez nasilja” prelazi u nadležnost njegovog ministarstva.

Program 2012. slavi “malu maturu” – prvaci koji su pre sedam godina prvi radili sa UNICEF-ovim mentorima, ove godine završavaju osnovne škole i nastavljaju školovanje. Pored svih dobrih dosadašnjih rezultata, direktorka kancelarije UNICEF-a u Srbiji Judita Rajhenberg je, zahvalivši se na saradnji svim partnerima, rekla da se ne sme posustati u borbi protiv nasilja: “I dalje svako peto dete bira da čuti o nasilju koje se nad njim dešava. Borba za pravo dece na odrastanje u sigurnom okruženju ne sme prestati.”

do određenih podataka, zlostavljači, vršnjačko i seksualno nasilje, tu su različiti oblici ucena, kleveta, krađe identiteta, krađa fotografija...

Prema krivičnom zakonu komunikacija napasnika sa žrtvom preko interneta nije kažnjiva. Tek kada se napasnik, ali i žrtva, pojave na mestu sastanka – nastaje krivično delo.

Svi učesnici skupa posvećenog digitalnom nasilju su se složili da roditelji imaju najvažniju ulogu u prevenciji slučajeva koje je Urošević nabrojao. Zbog potpune dostupnosti interneta u dačkom okruženju, ne preporučuju se striktno zabrane i kažnjavanja dece izolacijom sa društvenih mreža. Savetuje se informisanost i upoznavanje dece sa svim mogućim rizicima koje nosi internet.

◀
Mirko Rudić

Twitter, Myspace... Samo 11 odsto starijih osnovaca nema profile na nekoj društvenoj mreži, a među srednjoškolcima samo osam odsto. Zanimljivo je da je i-mejl kao način komunikacije najmanje popularan – oko 40 odsto učenika ga uopšte ne koristi.

Najzanimljiviji podatak istraživanja jeste da je 11 odsto svih učenika prihvatilo sastanke sa osobama koje su upoznali preko interneta. To je skoro 80 učenika u prosečnoj školi u Srbiji, koja otprilike ima oko 700.

Kada su odgovarali na pitanja o izloženosti digitalnom nasilju, četvrtaci, ali i stariji osnovci, najviše su isticali uznemiravanja putem telefona. Posle toga sledi uznemiravanje putem interneta, SMS porukama, snimanje telefonima itd. Među ispitanim učenicima nalazi se deset odsto onih čije su se fotografije i snimci našli na internetu protiv njihove volje.

Među učenicima četvrtog razreda osnovne škole 16 odsto je onih koji izjavljuju da su čuli ili videli da je neko od njihovih drugova ili drugarica doživeo neprijatnosti od strane drugih putem računara ili telefona. Među starijim učenicima takvih je jedna četvrtina. Međutim, iako su bili vinovnici digitalnog nasilja, učenici, u najvećem broju slučajeva, nisu ništa uradili po tom pitanju.

Prema procenama nastavnika, svi ispitivani oblici digitalnog nasilja su prisutniji i učestaliji nego što to učenici izjavljuju, ali približno dve trećine nastavnika smatra da je digitalno nasilje manji problem za njihovu školu. Ono što

nastavnici ističu jesu problemi kao što su tuče između učenika, ismevanja i vređanja. Više od 80 odsto nastavnika je reklo da im se učenici ne obraćaju ni zbog jednog od oblika virtuelnog nasilja.

Što se tiče roditelja, 15 odsto ne koristi računar ni internet. Njih 44 odsto reklo je da je o digitalnom nasilju vrlo malo informisano ili onoliko koliko pročitaju u štampi ili vide na televiziji. Dve trećine roditelja želi da se više informiše o digitalnom nasilju preko škole, a 85 odsto njih misli da bi škola trebalo da uvede jasnija pravila korišćenja interneta i mobilnih telefona u školskim sredinama. Na kraju – tri četvrtine roditelja smatra da sama škola ne može mnogo tu da učini i da je najvažnija uloga njih – roditelja.

ŠTA TREBA RADITI: Svoj doprinos raspravi na temu borbe protiv digitalnog nasilja dao je Vladimir Urošević, šef Odseka za elektronski kriminal MUP-a Srbije koji je rekao da digitalno nasilje može da se razvije u seksualno, pedofiliju, trgovinu ljudima... Zbog toga, gledajući na dosadašnja iskustva, upozorava da se takvi nasilnici infiltriraju na sve dostupne društvene mreže. “Deca nemaju dovoljno životnog iskustva da naprave razliku između onoga što je na internetu pravo, a šta lažno. Mnogi on njih ne znaju da se iza nekih profila sa kojim komuniciraju nalaze i odrasla lica koji preko društvenih mreža pokušavaju da se deci približe i u realnom životu.” Urošević je naveo samo neke od opasnosti koje su prisutne na internetu: pedofili, hakeri koji koriste naivnosti dece da dođu

Obrazovanje na ispitu

Studiranje kao privilegija

Svega jedna petina roditelja sa srednjim obrazovanjem uspeva da obezbedi uslove za studiranje svoje dece

VEĆA DRUŠTVENA POKRETLJIVOST, kažu stručnjaci, znak je da je društvo razvijenije i otvorenije. Kao jedan od važnih stubova te pokretljivosti uvek se navodi obrazovanje, u smislu promena koje se mogu zapaziti na relaciji jedne generacije prema drugoj, odnosno roditelja i dece. No, rezultati novijih socioloških istraživanja nedvosmisleno pokazuju da je baš taj oblik društvene pokretljivosti u Srbiji previše statičan.

ESTRADA VS. DIPLOMA: Na pesimističnu sliku ukazuje pre svega podatak da čak 60,5 odsto ovdašnjih mladih zadržava isti nivo obrazovanja kao i njihovi roditelji. Dalje, da radnici u Srbiji sve manje školuju svoju decu, a da 40 odsto fakultetski obrazovanih dolazi iz najviših slojeva društva.

Međutim, problem društvene pokretljivosti nije tako jednostavno pratiti. Jer, pored obrazovanja kao društveno verifikovane i legalne osnove, postoji i ona druga kad se mnogi obogate procvatom kriminala na primer, što se baš i ne uzima kao neki dokaz pokretljivosti. Kad se još doda i sva estrada – sport, muzika, reklama, šou-biznis, plus “siva zona” i “crna zona”, odnosno bogaćenje u tim oblastima, onda se pitanje društvene pokretljivosti dodatno komplikuje. A to što je među studentima sve manje onih koji potiču iz radničke klase sociolozi objašnjavaju između ostalog i sve učestalijim mišljenjem da diploma ne donosi radnu knjižicu.

Rastom ekonomske krize, naime, i sve slabijim poslovanjem mnogih preduzeća, pod

kišom otkaza i opšte nezaposlenosti nalaze se takođe i fakultetski obrazovani. Najnoviji podaci upozoravaju na to da u Srbiji skoro trećina radno sposobnog stanovništva nema posao. Stručnjaci tvrde da će u narednom periodu nezaposlenost nastaviti da raste, a stopa nezaposlenosti bi, kako kažu, od ove sad koja iznosi 26,1 odsto mogla da dostigne 30 odsto krajem 2013. godine. Diploma, u takvom spletu okolnosti, naprosto postaje devalvirana, a u uslovima oskudice i gubitka posla roditelja ili makar samo strepnje od gubitka njihovog posla, diploma mnogima postaje i nedostižan i nepoželjan luksuz. Da bi se izborili za svoju egzistenciju u nametnutim ekonomskim uslovima, mladi očigledno sve više pribegavaju ličnom preduzetništvu, snalažljivosti i traženju

vlastitog mesta u bilo kojoj zoni zarađivanja.

Oslanjajući na tradicionalne mehanizme ekonomske sigurnosti, diploma pa posao, za njih više ne važi. Naprosto, u Srbiji danas zvanično ima 755.000 nezaposlenih, mada nezvanične procene govore da je taj broj odavno prešao milion. Stomatolozi, po statistici, najduže čekaju posao, preko pet godina, a tu su i istoričari umetnosti, inženjeri metalurgije, defektolozi... Da muka bude veća, po obrazovnoj strukturi, među radno sposobnim stanovništvom u Srbiji najmanje je baš tih sa fakultetom – 7,5 odsto, i višom školom – 6,5 odsto. Najviše je onih sa srednjom školom – 54 odsto, a odmah za njima nekvalifikovanih – 32 odsto. Zbirno, “srednjoškola” i onih bez kvalifikacija u Srbiji je čitavih 86 odsto.

NIŽI SLOJEVI – STOP: Međutim, i pod takvim okolnostima, gde diploma ne garantuje siguran i dobro plaćen posao, istraživanja ukazuju na jaku vezu nivoa obrazovanja sa nivoom prihoda i mogućnostima koje mladi imaju. Rezultati istraživanja “Mladi – naša sadašnjost” Instituta za sociološka istraživanja dakako potvrđuju da mladi koji su obrazovani imaju više prihode. U najnižim razredima ličnih prihoda, kaže jedan od autora istraživanja, sociolog Dragan Stanojević, nalaze se oni sa (nezavršenom) osnovnom školom – 81 odsto njih su sa najnižim prihodima. Oni sa srednjim obrazovanjem koncentrišu se oko srednjih vrednosti, a mladi sa fakultetskom diplomom su najzastupljeniji u višim razredima – 35 odsto sa višim prihodima. Situacija sa studentima je sledeća: oko 57,6 odsto njih nema nikakve lične prihode, a oko 35 odsto ima neke manje prihode, u najvećem broju slučajeva kroz stipendije i studentske kredite.

Tu se može tražiti i razlog za sve dublji klasični jaz među mladima, koji ih deli na bogate i siromašne, odnosno na obrazovane i neobrazovane. Naime, naročito posle 2000. godine, otvaranjem privatnih fakulteta i uvođenjem većeg broja samofinansirajućih studenata, šire se kanali za obrazovanje i znatno veći broj mladih koji završava srednju školu upisuju fakultet. Učešće studenata u generaciji iznosi čak 40 odsto. S druge strane, povećanje komercijalizacije obrazovanja vidno je smanjilo šanse mladim ljudima iz nižih društvenih slojeva da studiraju. Stanojević navodi da reforma visokog obrazovanja, na primer, ne nudi opcije za rad i učenje istovremeno, kao što i slabo razvijena privreda ne nudi honorarne i poslove sa skraćenim radnim vremenom koji

su pogodni za studente. Zato su, kaže on, mladi ljudi u periodu obrazovanja potpuno finansijski zavisni od svojih roditelja. Pa iako mogu da imaju skromnu pomoć države u vidu kredita ili stipendija, sve to nije dovoljno da pokrije troškove života tokom studija.

A drugi su već izračunali: da školovanje jednog prosečnog studenta iz unutrašnjosti, koji studira u Beogradu, košta roditelje blizu 30.000 evra. Tu su uračunati stan (po nižim cenama), hrana, odeća, obuća, internet, mobilni, skromna zabava, prevoz po Beogradu, prevoz do kuće, takse, uverenja i potvrde sa fakulteta, a za šest godina studiranja, što je prosek u Srbiji, uračunate su i dve školarine od po 1000 evra. Samofinansirajući i oni koji upisuju privatne fakultete moraju da računaju još i na redovno plaćanje školarina u iznosu od 1500 do 4000 evra. Sasvim je jasno da teret studiranja svoje dece mogu izdržati samo oni roditelji koji su finansijski više nego stabilni, a to svakako nisu oni iz nižih društvenih slojeva.

► Po obrazovnoj strukturi, među radno sposobnim stanovništvom u Srbiji najmanje je osoba sa završenim fakultetom – 7,5%, i višom školom – 6,5%. Najviše je onih sa srednjom školom – 54%, a odmah za njima nekvalifikovanih – 32%

BOLJA PROŠLOST: Tako kontrasti između ekonomskih uslova i obrazovanja mogu izazvati niz negativnih posledica. Mladi danas, poučeni iskustvom hiljada akademaca koji su na zasićenom tržištu rada posle svih odricanja i ulaganja u obrazovanje završili kao nepotreban visokostručni kadar, mogu u većoj meri odlučivati da ne stiču visoko obrazovanje jer im se čini da tu nije ključ uspeha na društvenoj lestvici. S druge strane, nemogućnost sve većeg broja siromašnih da se dalje školuju, neminovno dovodi i do izvesne negativne selekcije među obrazovanim. Talentovanim, kvalitetnim, dobrim đacima iz nižih i osiromašenih srednjih slojeva, vrata fakulteta mogu ostati zauvek zatvorena, a oni nadalje osuđeni na marginalne društvene pozicije.

Sa nostalgijom se samo stariji sećaju vremena socijalističke modernizacije, ubrzane industrijalizacije pedesetih i šezdesetih godina prošlog veka, kada je društvo vapilo za obučenom i stručnom radnom snagom i podsticalo visoko obrazovanje najsiromašnijih slojeva. Bio je to ogroman zamah društvene

pokretljivosti koji se kasnije s vremenom sve više usporavao.

Danas se pak govori o visokom stepenu samoreprodukcije obrazovanja. Mladi u velikoj meri ostaju istog obrazovanja kao i njihovi roditelji, a to, kada se pogleda na strukturu obrazovanja kod nas, ne zvuči kao pozitivan proces. Najveći stepen reprodukcije vidi se kod mladih sa srednjom školom, gde tri četvrtine njih imaju isto obrazovanje kao i roditelji. Na to se nadovezuje i važan podatak da svega jedna petina roditelja sa srednjim obrazovanjem uspeva da obezbedi uslove za studiranje svoje dece. Iz kojih slojeva danas dolaze studenti? Prema istraživanju, polovina njih iz porodica gde su roditelji visokoobrazovani a polovina iz porodica sa srednjim obrazovanjem. Na granici statističke zanemarljivosti su studenti čiji roditelji imaju samo osnovno obrazovanje. Takođe, više od polovine dece čiji roditelji imaju osnovno obrazovanje takođe ostaju samo na nivou osnovne škole. Jedan od paradoksa

u strukturi obrazovanja mladih vezuje se za decu visokoobrazovanih roditelja. Iako je reč o porodicama koje imaju najviše mogućnosti da obezbede uslove deci za sticanje fakultetskih diploma, tu se istovremeno beleži i najviši stepen silazne pokretljivosti, gde je polovina dece visokoobrazovanih roditelja ostala na nivou srednjeg obrazovanja.

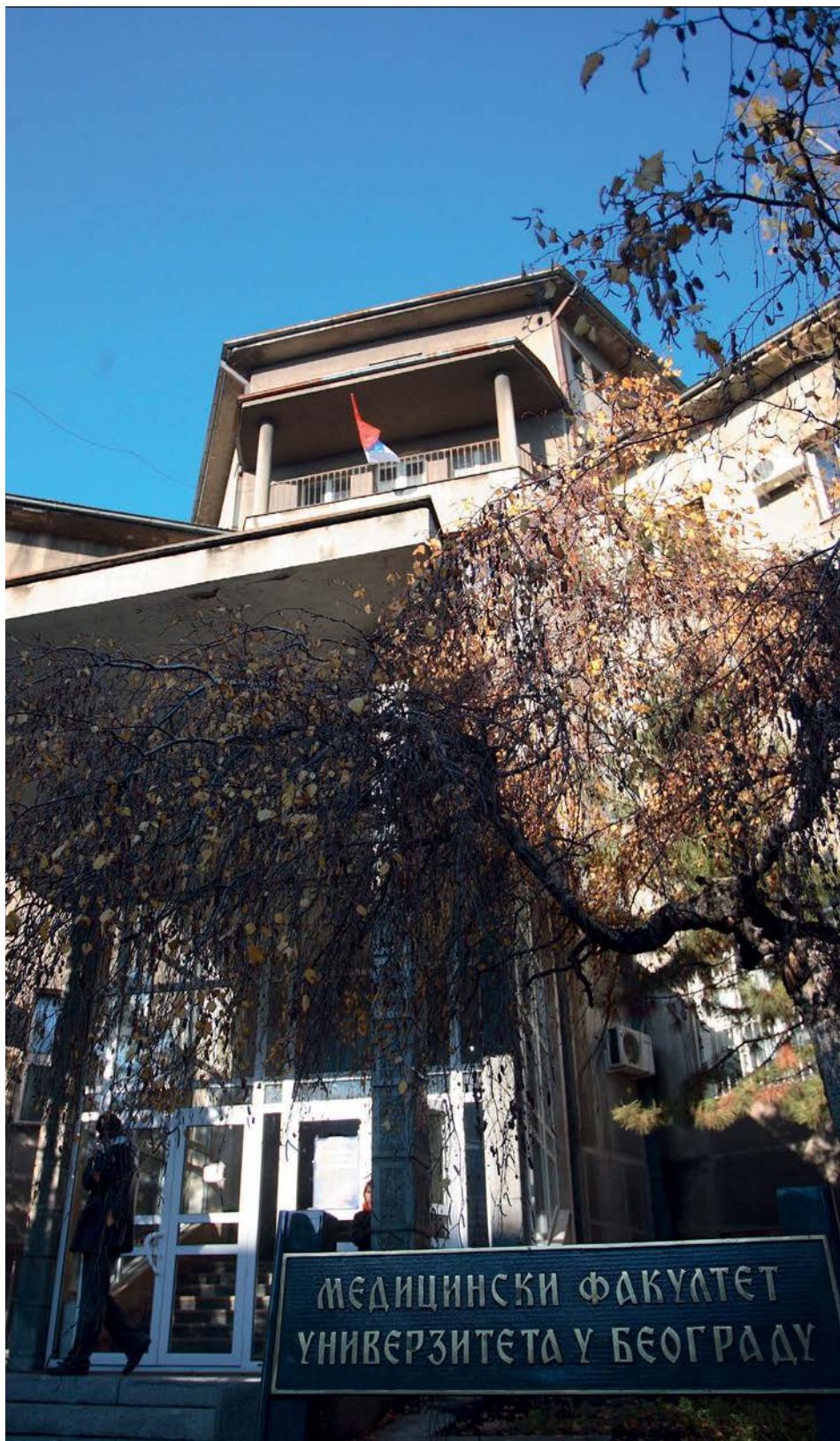
Svi ti podaci govore o nejednakim mogućnostima mladih da steknu viši nivo obrazovanja od svojih roditelja. U najlošijoj poziciji su oni čiji roditelji imaju samo osnovno obrazovanje, njima je najteži uspon čak i u prvu sledeću obrazovnu kategoriju. Da prevaziđu obrazovanje svojih roditelja teško mogu i potomci širokog i pauperizovanog sloja srednjeobrazovanih. Njihove šanse da jednog dana dođu do fakultetske diplome drastično su se smanjile. Između ostalog, kažu istraživači, to je rezultat kako visoke cene koštanja studija koje pada na teret porodice, tako i samog sistema obrazovanja koje nema posebnu politiku uključivanja siromašnih u visoko školstvo. ◀

Ivana Milanović Hrašovec

Obrazovanje Roma u zdravstvu

Rešenje za dva problema

Čak 61 procenat Roma nema osnovnu školu, dok je visokoobrazovano tek 0,3 odsto. Svega 14 odsto Roma živi duže od 65 godina. To ukazuje na potrebu za podrškom u obe oblasti, i obrazovanja i zdravstva

ODABIR STUDENATA KOJI će ove godine biti stipendisti Programa stipendiranja obrazovanja romskih studenata u oblasti zdravlja okončan je ovog meseca. Od 97 stipendista koji su odabrani, njih 35 su studenti, dok ostatak čine srednjoškolci koji pohađaju srednje škole iz oblasti zdravstva.

Ovaj program, o kom je "Vreme" već pisalo (videti br. 1119), realizuju Fondacija za otvoreno društvo Srbija i Fondacija za otvoreno društvo iz Mađarske, u okviru Programa javnog zdravlja u saradnji sa Stipendijskim programom Romskog obrazovnog fonda. Program je namenjen pripadnicima romske nacionalne manjine koji završavaju osmi razred osnovne škole i žele da upišu srednju školu u oblasti medicine, farmacije, stomatologije i drugih zdravstvenih oblasti, kao i srednjoškolcima koji se obrazuju na privatnim i državnim srednjim školama i studentima koji studiraju po bolonjskom principu na privatnim i državnim akreditovanim visokim školama i fakultetima u oblasti medicine, farmacije, stomatologije i drugih zdravstvenih oblasti. Ovo je treća godina sprovođenja programa, koji se, osim u Srbiji, sprovodi u Rumuniji, Bugarskoj i Makedoniji. Stipendija iznosi oko 2000 evra godišnje.

Prema mišljenju realizatora projekta, povećanje broja medicinskih radnika romske nacionalnosti jedan je od najefikasnijih načina borbe protiv diskriminacije i kršenja ljudskih prava u oblasti zdravlja. Pretpostavka je da će pripadnici romske zajednice, znajući da u medicinskim službama postoje i stručnjaci romske nacionalnosti, biti spremniji da u većoj meri traže i ostvaruju svoja prava u oblasti zdravlja. Prema rečima Jelene Savić, koordinatorke projekta, po popisu iz 2002. godine, u Srbiji živi 108.000 Roma. Čak 61 procenat njih nema ni osnovnu školu, dok je visokoobrazovano tek 0,3 odsto, u odnosu na 6,5 procenata u većinskoj populaciji. Tome treba dodati i činjenicu da je prosečan životni vek pripadnika romske populacije kraći od onog u većinskoj, jer tek 14 odsto Roma živi duže od 65 godina. "To ukazuje na potrebu za podrškom u obe oblasti, i

obrazovanja i zdravstva, tako da je cilj ovog programa da pomogne u kreiranju jedinstvenog rešenja za oba problema”, kaže Savićeva.

Program čine četiri komponente koje sprovode partnerske organizacije i institucije. Selekciju i dodelu stipendija kandidatima koji su upisani u srednje škole, visoke škole i fakultete u oblasti medicine, farmacije i stomatologije obavlja Romski obrazovni fond. Medijsku kampanju ovog programa, distribuciju informacija o mogućnosti konkurisanja, obimu i uspehu programa široj javnosti, nadležnim vlastima i potencijalnim korisnicima osmišljava i sprovodi Medija centar iz Beograda. Tu je i tutorska komponenta, čija je funkcija pružanje pomoći kandidatima u pripremi prijemnih ispita za fakultete. U okviru ove komponente uspostavljena je saradnja sa najrelevantnijim institucijama obrazovanja u oblasti medicine koje sprovode pripremne kurseve da bi se olakšao upis korisnicima stipendije na njihove studijske programe. Izbor stručnjaka koji mogu biti mentori korisnicima i koji bi ih vodili i pružali im pomoć u akademskom i profesionalnom smislu, što bi doprinelo povećanju broja mladih Roma i Romkinja u medicinskim strukama, a time i poboljšanju pristupa zdravstvenim uslugama celokupnoj romskoj zajednici, organizuje Škola javnog zdravlja i zdravstvenog menadžmenta pri Medicinskom fakultetu u Beogradu. Trening u oblasti javnog zaganjanja u vidu škole na kojoj će se raditi na

ličnom razvoju, jačanju leaderskih veština, upoznavanju korisnika sa procesom javnog zaganjanja u oblasti zdravlja, informisanju o pravu na zdravlje, specifičnostima romske kulture i tradicije, a što bi doprinelo stvaranju mreže eksperata romske nacionalnosti u oblasti zdravlja koja bi bila važan partner u razvoju i implementaciji javnih politika i šire u sprovođenju procesa inkluzije, sprovodi Udruženje romskih studenata iz Novog Sada.

Mentorska komponenta, možda najdragocenija u projektu, ima funkciju da stipendistima koji studiraju omogući lakši prolazak kroz proces obrazovanja. Profesorka Snežana Simić, koordinatorica mentorske komponente ističe da su ona i njeni saradnici naročito ponosni na stalno povećanje broja studenata koji ulaze u program: “Prve godine je ih je bilo deset, druge dvadeset, a evo, sada, u trećoj godini programa, imamo 35 studenata.” Ona kaže da se svaki mentor stara o dvoje studenata, pomaže im u pedagoškom smislu, u pripremi ispita, kod zakazivanja konsultacija i, ako se za to odluče, i u naučno-istraživačkom radu. “Ipak, studije medicine su teške, pa se studenti retko odlučuju za naučna istraživanja iz prostog razloga što učenje i priprema ispita zahtevaju mnogo truda i vremena”, kaže profesorka Simić. Mentori pomažu studentima i u javno-zdravstvenim aktivnostima, jer je dobar deo studenata aktivan i u romskim nevladinim organizacijama. Mentori su profesori, docenti,

asistenti i saradnici u nastavi na fakultetima zdravstvenih struka u Beogradu, Nišu, Kragujevcu i Novom Sadu. Rade po jasno definisanim pravilima, pa je viđanje sa studentima obavezno bar jednom nedeljno, a strogo je preporučeno i šest do osam kontakata drugim sredstvima komunikacije. Prema rečima Snežane Simić, vrlo je važno da mentori budu aktivno angažovani, a oni među njima koji svoje zadatke u programu prosto odraduju, bivaju isključeni iz programa i zamenjeni drugima.

Što se tiče prolaznosti studenata koji su obuhvaćeni ovim programom, u proseku ne odudaraju od većinske studentske populacije, jer je oko

dve trećine njih uspeo da bez većih problema pređe u narednu godinu. “Zbog težine studija, događa se da neki od njih padnu godinu, zbog čega ispadaju iz programa, ali naši mentori nastavljaju da rade i sa njima”, kaže Snežana Simić i dodaje da je veliki broj studenata upisan i zahvaljujući afirmativnoj meri Vlade Srbije, iako je to prepušteno slobodnoj proceni dekana fakulteta: “Iako ti studenti nisu naši stipendisti, uspeo smo da sa dekanima postignemo dogovor da budu primljeni na studije u onim slučajevima gde su položili prijemni, ali su ostali ispod crte. Nadamo se da ćemo uspeti da postignemo dogovor da svi romski studenti koji su položili prijemne ispite budu primljeni na studije.”

Jedan od stipendista, student treće godine medicine, Damir Bahtijarević, kaže da je stipendiju dobio iz drugog pokušaja i da je ona ogromna pomoć u studijama: “Suma je velika, omogućava mi kupovinu svih potrebnih knjiga i materijala, tako da sam pošteđen brige kada je reč o tome. U isto vreme, stipendija deluje na mene podsticajno, jer me obavezuje da budem sve bolji i bolji, kako bih ostao u programu.” On dodaje da je cilj programa da oformi nešto što bi se moglo nazvati “romskom elitom”, koja će kasnije moći da bude aktivna u sopstvenom okruženju: “Drago mi je što je romskih studenata sve više, jer ćemo sutra moći da pomognemo svom narodu.”

J. Gligorijević

Predstavljeni TIMSS rezultati

MINISTAR PROSVETE, NAUKE i tehnološkog razvoja Žarko Obradović i istraživači Instituta za pedagoška istraživanja predstavili su rezultate novog međunarodnog istraživanja postignuća učenika iz matematike i prirodnih nauka, sa posebnim osvrtom na rezultate koje su postigli učenici iz Srbije. Za razliku od postignuća učenika 8. razreda iz Srbije, koje je u TIMSS 2003 i

TIMSS 2011 bilo ispod proseka, učenici četvrtog razreda iz Srbije, u TIMSS 2011, postigli su rezultate iznad proseka. U matematici, učenici 4. razreda osnovnih škola iz Srbije imaju natprosečno postignuće od 516 poena (prosek je 500) i nalaze se na 18. mestu od ukupno 52. U prirodnim naukama, učenici 4. razreda iz Srbije imaju natprosečno postignuće od 516 poena (prosek skale je 500), a po rangu su na 24 mestu od 52.

TIMSS (Trends in International Mathematics and Science Study) jeste veliki međunarodni projekat ispitivanja postignuća učenika 4. i 8. razreda iz matematike i prirodnih nauka. Sprovodi se svake četvrte godine, počev od 1995. Istraživanje sprovodi Međunarodno udruženje za evaluaciju obrazovnih postignuća (International Association for the Evaluation of Education Achievement – IEA) sa sedištem u Amsterdamu, a stručno rukovođenje istraživanjem, na međunarodnom planu, izvodi Međunarodni istraživački centar za TIMSS i PIRLS sa Boston koleđa (TIMSS & PIRLS International Study Center, Boston College).

Ombudsman o inkluziji

NAKON SPROVEDENIH POSTUPAKA kontrole zakonitosti i pravilnosti rada više organa uprave, a na osnovu većeg broja pritužbi roditelja dece s teškoćama u razvoju, zaštitnik prava građana Saša Janković dao je mišljenje o stepenu ostvarivanja prava dece sa smetnjama u razvoju u obrazovanju. Proces inkluzije dece sa smetnjama u razvoju u sistem obrazovanja, odnosno ostvarivanje njihovog prava na jednako dostupno i kvalitetno obrazovanje, opterećeni su brojnim slabostima, nedorečenostima i problemima, pre svega, usled nedostatka odgovarajućih pravila i standarda

u pružanju dodatne podrške u obrazovanju. Drugu grupu nedostataka predstavlja nepreciznost postojećih propisa i njihova nepotpuna primena, kao i postojanje brojnih predrasuda i stereotipa u odnosu na školovanje dece sa smetnjama u razvoju u sistemu opšteg obrazovanja i njihov život u zajednici, smatra zaštitnik građana. On je preporučio Ministarstvu prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, Ministarstvu rada, zapošljavanja i socijalne politike i Ministarstvu zdravlja da, u saradnji s Ministarstvom pravde i državne uprave, urede nekoliko oblasti, pre svega

ostvarivanje dodatne podrške učenicima sa smetnjama u razvoju u sistemu obrazovanja, zatim da obezbede obuku zaposlenih i rukovodilaca u školama i preduzmu mere radi jačanja uloge Republičke mreže za podršku inkluzivnom obrazovanju.

Skoro 15.000 brucoša

UNIVERZITET U BEOGRADU ove godine je upisalo 14.915 brucoša, od čega se 9288 školuje na budžetu. Fakulteti su upisali oko 170 studenata više nego što je država propisala, ali u ovu brojku uglavnom spadaju studenti sa posebnim potrebama i oni iz ugroženih grupa čije su molbe za upis usvojene. Prorektorka za nastavu Nada Kovačević je istakla i da se za mesto na BU prijavilo oko 23.000 studenata, pa 9000 njih nije ostvarilo pravo na upis, ali kako je objasnila, neki od studenata su se prijavljivali na više fakulteta.

Test za leđa

VELIKO NACIONALNO TESTIRANJE fizičkog razvoja i motoričkih sposobnosti đaka počće sledećeg polugodišta u celoj Srbiji, pišu "Novosti". Učenici će raditi testove, a nastavnici će dobijene rezultate koristiti za unapređivanje nastave i zdravlja učenika. Ovo je zajednički projekat Zavoda za vrednovanje kvaliteta obrazovanja i Fakulteta za sport i fizičko vaspitanje, u okviru koga je već razvijena baterija testova namenjena praćenju fizičkog razvoja i motoričkih sposobnosti učenika od trećeg do osmog razreda. Na osnovu ovog testiranja biće uspostavljeni nacionalni kriterijumi – koji rezultati na testovima su zadovoljavajući. U nastavku projekta, u toku naredne godine, planirano je nacionalno ispitivanje fizičkog razvoja i motoričkih sposobnosti, koje će obuhvatiti oko 10.000 učenika. Jedan od sedam testova određuje indeks telesne mase (BMI), a ostali definišu fizičke sposobnosti. Dobijeni rezultati će biti šifrovani, tako da će identitet dece biti zaštićen, a konkretne podatke imaće samo predmetni nastavnici. Sve škole dobiće elektronske obrasce, u koje će unositi podatke i prosledivati ih na centralnu obradu. Na osnovu rezultata biće moguće sistemski delovati, što podrazumeva promenu nastavnih programa i prakse.

VREME

Copyright © NP Vreme, Beograd

Upotreba materijala iz ovog fajla u bilo koje svrhe osim za
ličnu arhivu dozvoljena je samo uz pisano odobrenje NP Vreme

PDF IZDANJE RAZVILI: Saša Marković i Ivan Hrašovec

OBRADA: Marjana Hrašovec